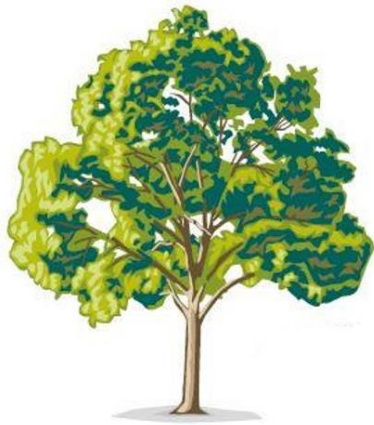

Biblioteksplan för Nygårdsskolans Fokusbibliotek

av Helena Eklund

LÅ 2019/2020

Uppdaterad 2020-02-01

Innehållsförteckning

Innehåll	3
1. Syfte	3
2. Bakgrund	3
2.1 Styrdokument	3
2.2 Presentation av skolan	4
2.3 Presentation av biblioteket	5
2.4 Ansvarsfördelning	6
3. Biblioteksplanen	7
3.1 Integration i skolans verksamhet	8
3.2 Litteraturkompetens	9
3.3 Digital kompetens/Informationskompetens	12
3.4 Bibliotekskunskap	15
4. Avslutning	16
5. Aktivitetsplan 2018/2019 - sammanställning	17

Innehåll

I biblioteksplanen för Nygårdsskolans skolbibliotek (också benämnt fokusbibliotek efter den modell som Linköpings kommun tagit fram för skolbibliotek) förklaras syftet med skolbibliotekets verksamhet, ansvarsfördelningar och beskrivningar av vad skolbiblioteket har som mål att under läsåret genomföra, utifrån aktuella läroplansskrivningar, kommunala biblioteksplaner och lagar.

I slutet av biblioteksplanen finns en aktivitetsplan som fungerar som en sammanställning av det skolbiblioteket har som mål att genomföra detta läsår.

1. Syfte

Syftet med biblioteksplanen för Nygårdsskolans skolbibliotek är att ge struktur och underlätta genomförandet av uppdraget eller en specifik åtgärd. Biblioteksplanen hjälper bibliotekarien att analysera vilka verksamheter som behöver genomföras för att målen skall uppnås. Till biblioteksplanen kopplas en aktivitetsplan där det tydligt framgår: VEM; VAD; NÄR något skall ske.

I linje med den kommunala biblioteksplanen så är de övergripande målen för Nygårdsskolans fokusbibliotek är att:

- Vara en integrerad del av skolans verksamhet
- Aktivt stödja pedagogernas måluppfyllelsearbete arbete med elevernas
 - Språklig förmåga
 - Digitala kompetens

2. Bakgrund

2.1 Styrdokument

Följande styrdokument anger fokusbibliotekets arbete och utformning

I bibliotekslagen¹ sägs att eleverna i grundskolan ”ska ha tillgång till ett skolbibliotek”. Bibliotekslagen anger sedan allmänna bestämmelser som gäller för både skolbibliotek och folkbibliotek. Där sägs det bland annat att biblioteket ska ”bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning” och att ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning”. Det sägs också att biblioteket ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionshinder, minoritetsgrupper samt personer med annat modersmål än svenska.

I skollagen² sägs på samma sätt att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek men tillägger att: ” För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.”

Läroplan, Lgr 11

I den reviderade läroplanen³, Lgr 11 sägs det att eleverna ska få tillgång till och förutsättningar att även använda skolbiblioteket utöver läroböcker för en tidsenlig utbildning.

Läroplanen definierar syftet med skolbibliotekets *verksamhet*: att det ska användas ”som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.”

Linköpings biblioteksplan ⁴2014-2018

Den nya biblioteksplan för kommunen är ännu inte klar för läsåret 2019-2020. Den gamla kommunala biblioteksplanen 2014-2018 gäller därför fram till dess den nya biblioteksplanen publicerats på kommunens hemsida.

Skolbiblioteken är centrala platser i skolan för studier, undervisning, läsning samt kulturella aktiviteter och ger möjlighet till avkoppling mellan lektionerna.

Skolbibliotekens huvuduppgift är att stödja elevers lärande genom undervisning och handledning i informationssökning och källkritiskt tänkande samt läsfrämjande arbete som bidrar till läslust och god läsutveckling.

2.2 Presentation av skolan

¹ Riksdagen: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801

² Riksdagen: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

³ Skolverket: https://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.264932!/Lgr11_Del_1_och_2.pdf

⁴ Linköpings kommun:
<http://www.linkoping.se/contentassets/ac3ab4145cdd40eab6a0adbe9d27df10/biblioteksplan-2014-2018-webb.pdf>

Nygårdsskolan ligger i stadsdelsområdet Skäggetorp. Området hade år 2018 ett invånarantal på 10 230. I området finns 4 grundskolor av vilka Nygårdsskolan fram till vårterminen 2019 varit en låg- och mellanstadieskola som löpt mellan årskurserna f-5. Från och med höstterminen 2019 flyttar årskurs 4 och 5 från Nygårdsskolans lokaler till lokalerna i den närliggande Skäggetorpsskolan och kommer under höstterminen tillhöra Skäggetorpsskolans organisation och Nygårdsskolan blir en F-3-skola. Från och med januari 2020 blev hela mellanstadiet, nu årskurserna 4-6, återfört till Nygårdsskolans organisation, även om de är platsförlagda i Skäggetorpsskolans lokaler. Nygårdsskolan kommer därför från vårterminen att omfatta årskurserna F-6, där även Rosendalskolans 6:or kommer övergå till Nygårdsskolan. Vårterminen 2020 beräknas elevantalet med den nya organisationen bli 367 elever.

Nygårdsskolan byggdes redan 1969 i samband med att det nya moderna bostadsområdet Skäggetorp byggdes. 2015 påbörjades ett stort renoveringsarbete med allmän upprustning av befintliga lokaler. Januari 2017 stod den nya skolan klar. Till läsåret 2019-2020 finns en skolbarnsomsorg som är organiserad i 4 fritidsavdelningar från förskoleklasser till årskurs 3: lila, gröna, gula, röda.

På skolan är pedagoger organiserade i 4 arbetslag vilka träffas 4 gånger per termin. Med den nya organisationen 2019-2020 beräknas också finnas skolsköterska, speciallärare, skolpsykolog, kurator, specialpedagog, bibliotekarie, administratör, vaktmästare och rektor och vice rektor. Bibliotekarien ingår i ett av arbetslagen.

2.3 Presentation av biblioteket

Nygårdsskolan har hela sin historia haft ett eget bokbestånd som skötts av engagerade lärare och fritidspedagoger. Dessutom har skolan utnyttjat det närliggande folkbiblioteket flitigt, i form av sexårsbesök, bokprat och boklån.

1 september 2017 anställdes en bibliotekarie till Nygårdsskolan för att arbeta som fokusbibliotekarie på 75 % med målet att bygga upp ett bemannat skolbibliotek. Bibliotekarien arbetar efter en utvecklingsmodell och benämns fokusbibliotek i Linköpings kommun. Ansvar för skolbiblioteksutvecklingen inom grundskolan i kommunen finns hos skolbibliotekschefen. På den lokala skolan ansvarar rektorn för att den verksamhet som fokusbiblioteket bedriver, ges förutsättningar för sin verksamhet. Från och med februari 2020 anställs ytterligare 25% bibliotekarie med anledning av Nygårdsskolans nya organisation. Dennes mål är att arbeta mot årskurserna 5 och 6, vilka denna termin är förlagda i Skäggetorpsskolans lokaler.

Utöver de 100% utbildad bibliotekarie som anställts kan även 10 % bibliotekspedagog tillsättas. I nuläget har inte behovet av bibliotekspedag aktualiserats på Nygårdsskolan.

Biblioteksrummet ligger i samma korridor som slöjdsalarna och strax intill matsalen. För att komma till biblioteket måste en vuxen ledsaga eleverna eftersom skolan är en låst skola med magnettaggar mellan sektionerna. Skolbiblioteket inne i Nygårdsskolans lokaler startar det nya läsåret 2019/2020 med 3193 titlar fördelat på 5170 exemplar böcker. Av dessa exemplar är 3957 skönlitteratur och 1213 facklitteratur. Skäggetorpsskolan har avsatt ett nytt, centralt beläget biblioteksrum som är under uppbyggnad för mellanstadiet. Nygårdsskolan har skickat över alla böcker relevanta för mellanstadiet till detta rum. Under uppbyggnadstiden har emellertid mellanstadieeleverna möjlighet att gå till det närliggande folkbiblioteket, Agorahuset för bibliotekslån.

Själv biblioteksrummet på Nygårdsskolan är ett ljust rum på 60 kvm och motsvarar ett klassrum i storlek. Fönster finns både ut till korridoren och ut till en mindre skolgård. Till biblioteket hör dessutom ett litet förråd för klassuppsättningar och arbetsmaterial. 23 bokhyllor och 5 boktråg har köpts in tillsammans med soffa, arbetsbord och ett mindre cafébord för att skapa trivsel och arbetsytor i rummet. Under våren 2018 installerades även en whiteboardtavla och en projektor för att få biblioteket att kunna fungera som ett digitalt lärorum. Biblioteksrummet har 15 sittplatser.

Vad gäller digital teknik så har biblioteket ingen egen sökdator. Om eleverna vill söka publikt i bibliotekets egen samling använder de sig av PUB-Bookit mha skolans iPads.. I biblioteket finns en arbetsdator som bibliotekarien använder för att kunna söka i samlingarna och utföra skötseln av biblioteket.

Bokbeståndet från skolans gamla depå var inlagt DanTek. I och med att Nygårdsskolan fick ett fokusbibliotek köptes en utlåningsmaskin in av samma modell som används på folkbiblioteken (Lyngsö, dock med scanner och ej RFID) och bibliotekssystemet BookIT började användas. Alla elever får ett lånekort med undantag av förskoleklass där lärarna ansvarar för lånen.

Skolbiblioteket arbetar med fasta lånetider om 20 min varje jämn vecka för alla klasser, vilket garanterar att alla elever får möjlighet att prata med bibliotekarien och få tips av denne. Bibliotekarierna har även avsatt fasta lånetider för mellanstadiet för att kunna vägleda dem till litteratur på relevant nivå. Förskoleklass och år 1 har fasta sagostunder var annan vecka om 30 min. Fritids har fasta tider varje vecka för att kunna höra en saga, vistas fritt i biblioteket eller låna in böcker till fritidslokalen. Varje ojämna vecka finns biblioteket till förfogande för lärarna som pedagogisk resurs inom områdena läsfrämjande eller digital kompetens

2.4 Ansvarsfördelning

Rektorn:

I den reviderade utgåvan av Lgr 11 har formuleringarna stärkt rektors ansvar vad gäller skolbibliotek och dess funktion. I läroplanen sägs att rektor särskilt ansvarar för att "skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper /.../ får tillgång till och förutsättningar att använda /.../ bland annat skolbibliotek och digitala verktyg" och att "skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens".⁵

Skolbibliotekarien:

Bibliotekarien är ansvarig för det dagliga arbetet i biblioteket samt för själva driften av biblioteket. Bibliotekarien ska hålla bok-och mediebeståndet aktuellt genom att köpa in nya böcker och andra medier och gallra sådant som är gammalt, trasigt eller inaktuellt. Bibliotekarien är själva utföraren, den som bokpratar och undervisar eleverna i biblioteket eller i klassrummen (t.ex. informationssökning, källkritik och bibliotekskunskap) och vägleder eleverna till litteraturen. Bibliotekarien ingår i elevrådet tillsammans med rektor och elevrepresentanter från de olika klasserna samt i digitaliseringsgruppen bestående av personal. Bibliotekarien ingår också i skolans arbetslag och ämneslag svenska.

MÅL: att få tid för att vara med vid överföring av resultaten från nationella proven och diskutera bibliotekets möjligheter att stärka upp inom prioriterade områden
MÅL: att utvidga rollen som co-worker i relation till skolans lärare dvs öka delaktigheten att tillsammans med läraren skriva de pedagogiska planeringarna och utvärderingen av eleverna.

Bibliotekspedagogen:

Rektorn har möjlighet att tillsätta en bibliotekspedagog med minst 10 procent, vilket innebär att en pedagog har 10 procent av sin tjänst avsatt till samarbete med fokusbibliotekarien. Tanken med en bibliotekspedagog är att den kan utgöra en naturlig länk mellan undervisning och bibliotek. Behovet av en bibliotekspedagog har i nuläget inte aktualiserats.

3. Biblioteksplanen

För fokusbiblioteken centralt har det utarbetats gemensamma mål och kunskapskriterier. De är uppdelade på F-klass, år3 och år6, och har haft rubrikerna,

⁵ Skolverket: https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=1530314731%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fcurriculum.htm%3Ftos%3Dgr%26p%3Dp&sv.url=12.5dfee44715d35a5cdfa219f#anchor_2

Litteraturkompetens, Informationskompetens och Bibliotekskunskap. I den nya läroplanen Lgr 11 har begreppet informationskompetens inkluderats i begreppet digital kompetens. Nygårdsskolans biblioteksplan redogör kortfattat för begreppen och utgår från det nya begreppet ”digital kompetens” i sin planering av biblioteksverksamheten.

3.1 Integration i skolans verksamhet

Skolbiblioteket tillhör ett av arbetslagen. Skolbiblioteket deltar också i den övriga personalens fortbildning på skolan och i konferenser för att på så sätt kunna arbeta i linje med skolans mål och äga samma pedagogiska språk som lärarna. Biblioteket kan vid behov stå för fortbildning i digitalkompetens eller läsfrämjande. Bibliotekarien samverkar också med lärare i lektionsgenomföranden, biblioteksbesök.

MÅL: Skolbiblioteket som rum behöver organiseras så att fler läsnivåer skapas i hyllorna och därmed blir tydligare som ett pedagogiskt verktyg i elevernas läsutveckling.

3.1.1 Samarbete

Olika partners skolbiblioteket erbjuder samverkan med är:

- Grundskolelärarna: samverkan kring undervisning i läsutveckling och informationshantering/källkritik. Föräldramöten.
- Modersmålslärare: språkstuderande sagostunder
- Förskoleklasslärarna: samverkan kring undervisning i läsfrämjande, värdegrundsfrågor och informationshantering/källkritik. Föräldramöten.
- Fritidspedagogerna: samverkan kring undervisning i digital kompetens och informationshantering
- Pedagoger i kommunen: erfarenhetsutbyten i form av att ge föreläsningar om biblioteksverksamhet
- Skolbibliotekarier på andra skolor: arbete kring den gemensamma fokuswebben

MÅL: Utveckla arbetet med internsäkerhet och internetetik-. Utveckla samarbete med skolsköterska, skolpsykolog eller kurator

3.1.2 Hemsidan och andra sociala medier

På Nygårdsskolan hemsida finns en flik "Skolbibliotek", som fokusbiblioteket ansvarar för. Syftet med sidan är att ge föräldrar och utomstående information om bibliotekets verksamhet. Under fliken går det att läsa om målen, regler och kontakter.

Nygårdsskolans skolbibliotek har också ett eget instagramkonto, "Nygårdsbioblioteket", där information om bibliotekets framväxt och verksamhet läggs ut.

MÅL: alla fokusbibliotekarier områdesvis arbeta med fokuswebben genom att bidra med lektioner i källkritik. Alla fokusbibliotek ska sedan länka till denna portal från sina hemsidor. Nygårdsskolans skolbibliotek sitter med i arbetsgruppen för detta

MÅL: fortsatt uppdatering av skolans hemsida, fliken skolbibliotek
--

MÅL: fortsätta arbetet med instagramkontot "Nygårdsbiblioteket"

3.2 Litteraturkompetens

3.2.1 Läsundervisningens innehåll, Lgr 11

För förskoleklass, 1-3 och 4-6 lyfts i princip samma delar kring arbetet med läsning fram i läroplanen:

I svenskämnets syfte anges att "Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva" och uttrycka sina åsikter. Vidare sägs att eleverna ska "få kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa."

- 1) Kunskap om författare och illustratörer (eller barnboksfigurer för de yngsta)
- 2) läsning av skönlitteratur och facklitteratur samt poesi (även rim och ramsor) och olika typer av instruerande texter i pappersform och digital form - mha ord, ljud, bild och film.
- 3) möjlighet att få uttrycka sin förståelse och tolkning av texter muntligt och skriftligt med hjälp av lässtrategier.

- 4) Förstå olika texters budskap, uppbyggnad och innehåll (berättande instruerande, beskrivande, förklarande texter). Även Texter i digitala miljöer för barn, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.
- 5) Språkbruk - möjligheter och risker vid egen kommunikation

Läroplanen betonar för *lässtrategier* som ett medel för eleven att lära sig anpassa sin läsning efter texttyp och för att kunna förstå och tolka texter.

För år 3 *läsflyt* som en färdighet medan eleven i år 1 ska klara att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt.

3.2.2 Stadier i läsutveckling

Läsforskning⁶ visar att eleverna, för att bli goda läsare, måste ha med sig ett utvecklat:

- Arbetsminne och språkligt arbetsminne
- Ordförråd
- Förståelse av språkliga grundbegrepp
- Benämning (förmågan att återkalla rätt ord vid rätt tillfälle)
- Förståelse av ord, tal och instruktioner

För elever på Nygårdsskolan, vilka har ett mindre ordförråd än svenskfödda elever som växt upp i en språkrik miljö, kommer utvecklandet av ett rikt ordförråd vara av vital betydelse för utvecklandet av god läsförståelse och förmågan att tolka texter. Utvecklandet av ordförrådet och dess semantiska betydelser sker hela tiden eleven går i skolan och kommer i kontakt med ett rikt och nyanserat språk. Ett sätt för eleven att komma i kontakt med ett rikt och utbyggt språk är genom läsning av litteratur som skolbiblioteket tillhandahåller.

Forskarkvartetten Heilä-Ylikallio, R., Østern, A. L., Kaihovirta-Rosvik, H. & Rantala, B.⁷ framhåller att detta att tillägna sig läsflyt (automatiserad läsning) kräver tid. För nybörjarläsaren kräver förmågan att avkoda bokstäver till ord i en text övning över tid för att flyt skall uppnås och för andraspråksinlärares kräver läsning på ett främmande språk tid och övning innan ordbilder automatiserats och läsningen flyter obehindrat. Först när ordavkodningen är på väg att automatiseras kan läsförståelsen utvecklas. Läsförståelse är till skillnad från avkodning inget som automatiseras utan

⁶ Heilä-Ylikallio, R., Østern, A. L., Kaihovirta-Rosvik, H. & Rantala, B. (2004). *Tjugotre poetiska landskap. Lärarhandledning till litteraturboken Poetens penna*. Helsingfors: Söderströms.

⁷ Ibid.

är något som sker genom medveten kommunikation mellan eleven och texten och eleven och omgivningen. De finländska läsforskarna delar in läsutvecklingen i 4 faser:

1. *skriftkulturella erfarenheter*
2. *avkodning*
3. *läsförståelse/bruksorienterad läsning*
4. *tolkande läsning*

1. Skriftkulturella erfarenheter

Redan från barnets födsel hjälper omgivningen barnet att samla skriftkulturella erfarenheter som visar att texter är viktiga men också lustfyllda och spännande. Barnet lär sig avläsa miljön och visuellt kunna tolka logotyper för att så småningom även känna igen kända ord. De skriftkulturella erfarenheter barnet gör skapar en idé hos barnet om vad text är i ett övergripande perspektiv.

2. Avkodning

Barnet knäcker nu skriftspråkets kod. Detta innebär att barnet förstår att text är nedskrivet tal, att ord kan brytas ned till fonem och grafem (bokstäver) vilka står för ljud och som åter kan sammanfogas till ord. I detta skede tar avkodningen upp så mycket energi av barnet att barnet har svårt att komma ihåg vad den precis läst. Färdighet att avkoda ord byggs upp över tid. Varje gång läsaren möter ett specifikt ord stärks minnesbilden av ordet och småningom kan ordet snabbt och säkert kännas igen. Ordavkodningen är då automatiserad och förståelseprocessen kan inledas.

3. Läsförståelse/ bruksorienterad läsning

När avkodningen blivit mer automatiserad och barnet börjar uppmärksamma själva betydelsen kan läsförståelsen utvecklas. Läsförståelsen möjliggör att läsaren kan hitta en betydelse i texten, reflektera över den och dra slutsatser. Läsförståelsen är till skillnad från ordavkodningen en process som inte kan automatiseras.

4. Tolkande läsning

Med tolkande läsning avses en djupare förståelse av texten. För att få en djupare förståelse för texten måste läsaren läsa mellan raderna och kunna tolka textens olika dimensioner. I denna fas måste läsaren kunna koppla tidigare erfarenheter till texten och således tolka texten. Detta bidrar i hög grad till elevens livskunskap, identitetsutveckling och förmåga att formulera reflekterande åsikter

MÅL: alla elever har läst på schemat flera gånger i veckan där de olika lässtrategierna aktivt används av eleverna för att få förståelse och flyt i sin läsning.?

MÅL: läsprojekt i år 3 - elever högläser högt för varandra i mindre grupp och arbetar med ordförståelse parallellt med textförståelse

MÅL: ge elever ifrån år 3 tillgång till Legimus som har behov av det
--

MÅL: erbjuda år 3 författarbesök och boksamtal kopplade till detta
MÅL: erbjuda författarbesök och boksamtal till år 1
MÅL: Regelbundna sagostunder för fskl : höstterminen med fokus på värdegrund och ordkunskap (3 ord per vecka) och vårterminen med fokus på informationsinhämtning/olika källor
MÅL: Köpa in ett exemplar till varje fskl av de bilderböcker jag använder vid sagostunder tema värdegrundsarbete
MÅL: sagoprojektet med QR-sagor under hösten. Fokus på en författare? Och en sagofigur?
MÅL: sagostund var annan vecka med år 1. Fokus på lässtrategier och ordkunskap
MÅL: bokprat i alla klasser 1 gång per termin
MÅL: År 2-3: starta ett biblioteksråd
MÅL: år 2 – läsaktivitet? skrivaktivitet? Kolla med lärarna

3.3 Digital kompetens/Informationskompetens

Informationskompetens är nästan synonymt med det den reviderade läroplanen Lgr 11 för 1 juli benämner som digital kompetens. Informationskompetens syftar på detta att kunna identifiera ett informationsbehov, känna till olika källor, kunna formulera sökfrågor och använda sig av olika sökstrategier, kritisk värdera och utvälja information, tolka, analysera och använda informationen⁸. Digital kompetens å sin sida består av 4 olika områden som förutom användarperspektivet och organisationsperspektivet också inkluderar ett samhällsperspektiv, etiskt perspektiv, juridiskt perspektiv och ett demokratiskt perspektiv⁹. Enligt läroplanen ska skolbiblioteket utgöra ett stöd i undervisningen inom vart och ett av de 4 områden som rör digital kompetens¹⁰:

Att kunna förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen. (etiska-, demokratiska- och juridiska aspekter tex frågor om språkbruk, tillgängliggörande och upphovsrätt)

Att kunna använda och förstå **digitala verktyg** och medier (databaser, hemsidor). Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet.

⁸ Lunds Universitet: <https://libguides.lub.lu.se/c.php?g=297708&p=1984525>

⁹ Skolverket: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3783> (s. 9-12)

¹⁰ Skolverket: <https://www.skolverket.se/temasidor/digitalisering/digital-kompetens>

Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.

Att ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till **digital teknik**. (källkritik, sökkritik). Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Att kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik. (producera och **publicera eget material**)

Varje punkt är i turordning kopplade till nästföljande rubriker.

3.3.1 Internetetik och demokratiska och juridiska aspekter

Barn och ungdomar spenderar mer och mer tid på nätet och i sociala medier. Det mesta som sker där är positivt, men det är också en arena för kränkningar och hot. Skolan kan jobba förebyggande. Eleverna behöver veta vilka rättigheter och skyldigheter de har även på nätet.

För årskurs 1-3 sägs under rubriken centralt innehåll under visningen skall innehålla:

SO-ämnena: Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan, i digitala miljöer och i sportsammanhang.

Svenska: Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

MÅL: arbeta med internetsäkerhet och internetetik kopplat till digital teknik i år 3
MÅL: samarbeta med år 1 i deras värdegrundsarbete mha boken "Barnen i kramdalen"
MÅL: arbeta med upphovsrätt och bilder, CC Commons med någon klass

3.3.2 Digitala verktyg

Med digitala verktyg menas dels olika verktyg för att producera och publicera text, ljud, bild och film, dels verktyg som hjälper eleven att söka information såsom databaser, sökmotorer eller länksamlingar och att lära eleverna att förhålla sig kritisk till dess vertyg.

För årskurserna 1-3 finns följande formuleringar i kursplanen centralt innehåll:

NO-ämnena: Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer, såväl med som utan *digitala verktyg*.

So-ämnena: Rumsuppfattning med hjälp av mentala kartor och fysiska *kartor över till exempel närområdet och skolvägar, såväl med som utan digitala verktyg*.

Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.

Svenska: Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet.

MÅL år 2: Göra stopmotion –film med fritids år 2 tema rymden
MÅL: år 3 Köpa in en greenscreen och arbeta med år 3 omr Östergötland med att göra ett eget nyhetsinslag
MÅL: år 3 Källkritisk lektion kring historiska kartor över Skäggetorp – hembygds kunskap – mycket partiska övningar att använda verktygen – historiska kartor och google maps
MÅL: årskurs? Lära ut hur sökmotorer fungerar

3.3.3 Undervisning i källkritik och dess innehåll, Lgr 11

Nytt för reviderade läroplanen, Lgr 11, som började gälla 1 Juli 2018 är att ämnet källkritik inte endast tillhör svenskämnet utan är en integrerad del i nästa alla ämnen i skolans undervisning: svenska, svenska som andraspråk, samhällskunskap, historia, geografi, religion, engelska, naturkunskap, biologi, fysik, kemi, hemkunskap. (De ämnen som inte har några kunskapskrav i källkritik är gymnastik, slöjd och teknik).

Då läroplanen anger att skolbiblioteket ska vara en aktiv del i elevernas utvecklande av källkritiska förmågor och kunskaper i informationssökning (Lgr 11, §2.8), öppnar det upp för ett flertal möjligheter för skolbiblioteket att samverka med lärarna i de olika ämnena.

MÅL: vårterminen FSKL- Högläsning med diskussion kring olika källor om forntiden
MÅL: vårterminen samarbete med FSKL område vilda djur
MÅL: höstterminen samarbete med år 1 område svenska träd

MÅL: vårterminen samarbete med år 2 område rymden
MÅL: vårterminen samarbete med år 3 område Östergötland
MÅL: höstterminen arbeta med år 3 område mediakunskap
MÅL: höstterminen År 3 - arbeta med kartkunskap kopplat till närområdet/hembygden och kritisk granska dessa

3.3.4 Producera och publicera eget material

I Lgr 11 under Svenska och ämnets syfte står det att "Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmåga att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer."

MÅL: Låta biblioteksrådet ansvara för bokrecensioner som sätts upp på skolan mha PicCollage samt köpa in en slagstavla i korridoren till biblioteket att sätta upp dessa på.

3.4 Bibliotekskunskap

Målet för undervisningen av eleverna i bibliotekskunskap liksom informationssökning är att de skall kunna använda biblioteket som informationsresurs. Eleverna ska känna sig väl förtrogna med biblioteket och vilka tjänster det erbjuder både i det fysiska rummet och det digitala rummet.

Bibliotekskunskap handlar om att lära sig vilka olika typer av bibliotek som finns och hur man använder deras tjänster och bestånd. För elevernas del är det skolbiblioteket och folkbiblioteket som blir de viktigaste biblioteken att kunna använda för sina skolresultat samt fritidsläsning. Men de behöver också få veta varför bibliotek finns och var man kan köpa egna böcker samt vilka regler som gäller kring lån av böcker.

MÅL: ha en lektion i bibliotekskunskap vid ett tillfälle med varje klass under läsåret

4. Avslutning

En grundläggande fråga i handlingsplanen är varför vi genomför en aktivitet. Det är därför viktigt att värdera de olika aktiviteter som vi planerar för och om dessa leder/bidrar till att vi uppnår uppsatta mål. Det är därför viktigt att en handlingsplan utvärderas så att inte resurser läggs ned på ett ineffektivt sätt. Nygårdsskolans fokusbibliotek utvärderar och skriver en verksamhetsberättelse där det framgår vad som utförts för varje termin och handlingsplanen liksom aktivitetsplanen utvärderas varje sommar.

5. Aktivitetsplan 2018/2019 - sammanställning

Kategori	Aktivitet	Termin	Ansvarig
Integration med skolans verksamhet			
	Vara med vid överföring av Hitta-språket samt skolverkets bedömningsstöd i svenska - diskutera bibliotekets möjligheter att stärka upp inom prioriterade områden		Rektor, bibliotekarie, förskoleklasslärare, lärare grundskolan 1-3 specialpedagog
	Vara med vid överföring av resultaten från nationella proven och diskutera bibliotekets möjligheter att stärka upp inom prioriterade områden		Rektor, lärare, specialpedagog, bibliotekarie
	Utvidga rollen som co-worker i relation till skolans lärare och därmed öka delaktigheten i skrivandet av de pedagogiska planeringarna och utvärderingen av eleverna.		Rektor, lärare bibliotekarie
	Skolbiblioteket som rum behöver organiseras så att fler läsnivåer skapas i hyllorna och därmed blir tydligare som ett pedagogiskt verktyg i elevernas läsutveckling		Bibliotekarie specialpedagog, lärare
	Skolbiblioteket på Skäggetorpsskolan behöver medel för att få ett relevant och tillräckligt stort bestånd för eleverna att låna från		Bibliotekarie, rektor, bibliotekschef
	Ge en introduktion till talboksverktyget Legimus för år 3 -lärarna . samarbeta med specialpedagogen på Skäggetorp för introduktion av Legimus på mellanstadiet		Bibliotekarie, speciallärare
	Utveckla digitaliseringsarbetet på skolan genom att sitta med i digitaliseringsgruppen		Rektor, bibliotekarie
	Ansöka och använda kulturrådspengar för inköp av litteratur på modersmålet i samarbete med modersmållärare	HT	Bibliotekarie, modersmållärare

	Använda pengarna från fonden Tornbylyckorna till att utöka faktaboksbeståndet inriktning teknik, programmering, vattenvård		Bibliotekarie
	Använda investeringspengarna till att köpa in en Greenscreen och eventuellt Lego stop motion kit för arbete med film och berättande		Bibliotekarie
	Ingå i hemsidegruppen för fokusbibliotekarier och där ta fram en portal med relevant information till stöd för elever, föräldrar och lärare kring läsning och informationssökning i hela Linköping	HT, VT	Skolbibliotekschef, Bibliotekarie
	Fortsätta arbetet med instagramkontot "Nygårdsbiblioteket"	HT, VT	Bibliotekarie
	Fortsätta att utveckla och underhålla skolans hemsida med information kring skolbiblioteksresurser	HT, VT	Bibliotekarie
Litteraturkompetens			
	År 1- 4: bokprat i alla klasser 1 gång per termin	HT, VT	Bibliotekarie
	År 3-6: alla elever som har rätt till Legimus tillgång till tjänsten. Övervaka att den verkligen trycks ut i paddorna	HT, VT	Bibliotekarie
	Låta 3:orna få ett författarbesök och boksamtal kopplade till detta	HT	Bibliotekarie
	År 2-3: Högläsning med efterföljande boksamtal	HT, VT	Bibliotekarie
	FSKL: Högläsning med diskussion kring olika källor	Ht	Bibliotekarie
	FSKL: i värdegrundsarbete genom sagostund och inköp av relevant litteratur som kan finnas för varje klass att efterarbete sagostunden. Koppla innehållet i textsamtalet till resultaten av "Hitta språket" med fokus på berättelsestruktur: karaktär – problem-lösning	HT	Förskoleklasslärare, Bibliotekarie
	År 1: författarbesök med boksamtal kopplad till litteraturen	HT	Bibliotekarie

	År 1: sagostund var annan vecka med textsamtal kopplat till lästrategier	HT-VT	Bibliotekarie
	År 2-3: Elevsråd med biblioteket som stadig punkt	HT, Vt	Bibliotekarie, Rektor
	Världsbokdagen- aktiviteter för skolan	VT	ett råd med lärare och bibliotekarie
	År 5 och 6: läsprojekt	VT	Bibliotekarie, lärare
	År 4: Medeltida sagor och legender – diskutera innehåll och språk; fornnordiska	VT	Bibliotekarie,
Informationskompetens			
	År 1: "Barnen i kramdalen" som högläsning i någon lågstadielklass i samband med deras värdegrundsarbete och i samarbete med kurator och sjuksköterska	HT	Bibliotekarie Kurator Skolsyster
	år 1 : område svenska träd	HT	Bibliotekarie
	År 2: en lektion om upphovsrätt och bilder, CC Commons med någon klass – forntiden?	HT	Bibliotekarie
	år 2: område Rymden	HT	Bibliotekarie
	År 3 : Vad är en Nyhet? Vem bestämmer vad som ska stå i en nyhet?	HT	Bibliotekarie
	År 3 : kartkunskap – Hembygdskunskap – kritiskt granska. Kunna använda google maps, Kunna hitta på en nutida karta och på en historisk karta	HT	Bibliotekarie
	år 3: område Östergötland	VT	
	FSKL: källkunskap/olika typer av källor - dinosaurier	VT	Bibliotekarie förskoleklasslärare
	FSKL: område svenska vilda djur	VT	Förskoleklasslärare, Bibliotekarie
	Elevrådet: ansvarar för bokrecensioner som sätts upp på skolan mha PicCollage samt köpa	HT; VT	

	in en slagstavla i korridoren till biblioteket att sätta upp dessa på.		
	År 4: Källkritik kopplat till Medeltiden: olika källor, primär- och sekundärkällor, medeltidskällor. Upphovsrätt bilder. Kunna läsa av avsändaren till en webbsida och förstå varför detta är viktigt. Känna till säkra avsändare, kunna läsa en URL	VT	Bibliotekarie
Bibliotekskunskap			
	FSKL: Svante	HT	
	År 1: Spinderella	HT	
	År 2 -''-	VT	
	År 3 -''-	VT	

Bibliotekskunskap och Litteraturkompetens

Gemensamma kunskapskriterier för fokusbiblioteken i Linköping

F-klass

Bibliotekskunskap

Känna till hur man hanterar en bok

Veta faktaböcker, lättlästa böcker

Klara av att själv lämna och låna böcker

Var böckerna för åldersgruppen står: bilderböcker, lätta

Litteraturkunskap

Veta vad en bok är, vad man kan förvänta sig av en bok

Känna till några kända bilderboksfigurer

Ha vana att samtala om böcker och dess innehåll

Årskurs 3

Bibliotekskunskap

Känna till signum Hcf och Hcg och veta vad de står för

Veta att böckerna har en bestämd plats i biblioteket

Förstå kopplingen mellan OPAC och hyllan

Vara medveten om sin egen läsnivå

Känna till att det finns olika sätt att läsa: tryckt text, ljudbok, DAISY

Litteraturkunskap

Veta att en bok har en författare, ibland en illustratör, en titel och ett bokförlag

Känna till skillnaden mellan skön- och facklitteratur

Känna till några olika genrer

Känna till några författare för åldersgruppen

Presentera en bok och ge boktips

Läsa en utvald bok och samtala om den

Årskurs 6

Bibliotekskunskap

Förstå och kunna tillämpa alfabetisk ordning

Lära sig hur SAB-systemet är uppbyggt

Klara av att reservera en bok

Litteraturkunskap

Känna till vad en serie och en trilogi är

Lära sig mer om några enskilda författarskap

Bokprata för yngre elever på skolan

Utveckla och fördjupa boksamtalet, kunna reflektera och motivera

Progression i programmering F-9

Stegvisa instruktioner mha tecken och symboler (fysisk miljö mha pilar, figurer och handtecken) Styra föremål och person i fysisk miljö (tex bluebot) Introducerar den digitala miljön vi har omkring oss och dess betydelse	Stegvisa instruktioner med symboler (fysisk miljö/ digital miljö) Enkel introduktion till begreppen kod och algoritm Styra konkret person och konkret föremål i Visuell programmering Scatch JR Vad datorer används till och några av dess grundläggande delar – tangentbord, skärm, mus, hårddisk Kunskap om vanliga föremål som styrs av datorer omkring oss och dess betydelse i vår digitala miljö	Stegvisa instruktioner med symboler i digital miljö Hur algoritmer skapas och används vid programmering Att styra egna konstruktioner eller andra föremål med programmering Visuell programmering Scatch Hur datorer styrs av program och kan kopplas samman i nätverk Några av datorns delar och deras funktion tex processor och arbetsminne Förståelse för hur digitaliserade föremål påverkar individen och samhället	Stegvisa instruktioner med hjälp av symboler eller programspråk Kodning och algoritmer – hur algoritmer skapas, testas och förbättras vid programmering. Uppmärksamma i matematik hur talföljder och geometriska mönster kan konstrueras, beskrivas och uttryckas generellt Tekniska lösningar som utnyttjar elektronik och programmering för styrning Programmering i olika miljöer - blockprogrammering tex Swift playground eller Scratch - textbaserad programmering tex Python, eller Swift Tekniska lösningar som utnyttjar elektronik och hur de kan programmeras Förstå hur digitaliseringen påverkar/förändrar individ och samhälle – risker, möjligheter ur ett demokratiskt, etiskt, juridiskt perspektiv
---	--	--	---

FSK

År 1-3

År 4-6

År 6-9